कश्चिद्देवः हे 'ब्रह्मणस्पते' 'त्वमस्य' अस्माभिः पठ्यमानस्य सूक्तस्य, 'यन्ता' नियामकः, अतः,'बोधि' एतस्य सूक्तस्य तात्पर्यं बुध्यस्व, ततः 'तनयञ्च' त्वत्पुत्रसमानञ्च, मां 'जिन्व' प्राणय, 'देवा' युष्मदादयः, 'विश्वम्', 'अवन्ति', इति 'यत्', अस्ति 'तत्', 'भद्रं' कल्याणं, अतो रक्षार्थं 'सुवीराः' शोभनापत्ययुक्ताः, वयं 'विदथे' यज्ञे, 'बृहत्' प्रौढं स्तोत्रं, 'वदेम' ॥

अथ वपाया याज्यामाह। "स ईꣳ सत्येभिः सखिभिः शुचद्भिः। गोधायसं विधनसैरतर्दत्। ब्रह्मणस्पतिर्वृषभिर्वराहैः [१]। घर्मस्वेदेभिर्द्रविणं व्यानट्"इति। 'स ईं' स एव ब्रह्मणस्पतिः, 'गोधायसं', गोभूमेर्धारकं प्रतिपक्षिणं राजानं 'व्यतर्दत्' विशेषेण हिंसितवान्। कैः सहितः स्नेहयुक्तैः कीदृशैः 'सखिभिः', 'सत्येभिः' सत्यवादिभिः, 'शुचद्भिः' शुद्धियुक्तैः, 'धनसैः' हविर्लक्षणस्य धनस्य दातृभिः, ईदृशैः ऋत्विग्भिः पूजितो 'ब्रह्मणस्पतिः', विरोधिनः विनाशयतीत्यर्थः। न केवलमनिष्टं निवारयति किन्त्विष्टमपि प्रापयति, कथमिति तदुच्यते, अयं ब्रह्मणस्पतिः 'वृषभिः' वर्षणशीलैः,'घर्मस्वेदेभिः' घर्मनिमित्तस्वेदयुक्तपुरुषसदृशैः 'वराहैः' मेघैः, द्रविणस्य निष्पत्तिरूपं धनं 'व्यानट्' विशेषेण व्याप्तवान्, वारिवाहशब्दस्य वर्णव्यत्ययेन वराह इति प्रयोगः। यथा घर्मसन्तप्ताः पुरुषाः स्विद्यन्ति तथा मेघदेहाः ब्रह्मणस्पतिना प्रेरिताः जलं श्रावयन्तीत्यर्थः ॥

अथ पुरोडाशस्य पुरोऽनुवाक्यामाह। "ब्रह्मणस्पतेरभव-